

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 241/2016
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
Συνεδρίαση της 29^{ης} Σεπτεμβρίου 2016**

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Μιχαήλ Απέσσος, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Αλέξανδρος Καραγιάννης, Ανδρέας Χαρλαύτης, Βασιλική Δούσκα, Αντιπρόεδροι του Ν.Σ.Κ, Στέφανος Δέτσης, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Ευγενία Βελώνη, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Χρήστος Μητκίδης, Διονύσιος Χειμώνας και Βασιλική Παπαθεοδώρου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια : Εμμανουέλα Πανοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Τα υπ' αριθ. πρωτ. Δ. ΕΙΣΠΡ. Β 1096333 ΕΞ 2015/14-7-2015 και Δ. ΕΙΣΠΡ. Β 1119362 ΕΞ 2015/14-9-2015 έγγραφα του Υπουργείου Οικονομικών / Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων / Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης / Διεύθυνση Εισπράξεων / Τμήμα Β'.

Ερώτημα: Ερωτάται αν, ενόψει της διάταξης της παρ. 13 του άρθρου 51 του ν.4305/2014, είναι ισχυρές οι κατασχέσεις σε βάρος οφειλέτη του Δημοσίου, οι παραγγελίες των οποίων εκδόθηκαν πριν από την υπαγωγή των χρεών του στη ρύθμιση του εν λόγω νόμου και τα αποδιδόμενα ποσά θα πιστώνονται σύμφωνα

με την παρ.16 του άρθρου 51 του ίδιου νόμου. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης επί του ανωτέρω ερωτήματος, το οποίο αποτελεί πρόκριμα για την άρση των κατασχέσεων, ερωτάται περαιτέρω αν συντρέχει περίπτωση συμψηφισμού του επιστρεπτέου ποσού με υφιστάμενες οφειλές, κατά τις κείμενες διατάξεις, ή αν λόγω της φύσης αυτού ως προϊόντος αναγκαστικής είσπραξης, αυτό δεν δύναται να συμψηφιστεί.

Επί του ως άνω ερωτήματος εκδόθηκε η υπ' αριθ. 218/2015 γνωμοδότηση του Α' Τμήματος του ΝΣΚ, η οποία έγινε δεκτή από το αρμόδιο όργανο, ως προς το ζήτημα της κατάσχεσης ακίνητης περιουσίας, ενώ ως προς το ζήτημα της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου ζητήθηκε η παραπομπή στην Ολομέλεια (σχετικό το έγγραφο Δ.ΕΙΣΠΡ.Β'1098182 ΕΞ 2016/29-6-2016 της Προϊσταμένης της Δ/σης Εισπράξεων). Κατόπιν τούτου, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Με τα υπ' αριθ. Δ.ΕΙΣΠΡ. Β 1096333 ΕΞ 2015/14-7-2015 και Δ. ΕΙΣΠΡ. Β 1119362 ΕΞ 2015/14-9-2015 έγγραφα της ερωτώσας υπηρεσίας εκτίθεται ότι σε βάρος του Ζ.Σ. εκδόθηκαν, από τη Δ.Ο.Υ. Α' Λάρισας, α) στις 24-11-2014, το υπ' αριθ. 18357/58555/14 κατασχετήριο εις χείρας τρίτου, για ληξιπρόθεσμες οφειλές ύψους 122.018,25 ευρώ, που αφορούσε σε ενοίκιο επαγγελματικής στέγης στη Λάρισα, με τρίτο την εταιρία ΠΟΥΛ ENT ΜΠΕΑΡ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. Επειδή η εν λόγω εταιρία εδρεύει στην Αθήνα, το κατασχετήριο εστάλη με το υπ'αρ. 61356/04-12-2014 διαβιβαστικό έγγραφο στη Δ.Ο.Υ ΦΑΕΕ Αθηνών, προκειμένου να δοθεί σε δικαστικό επιμελητή προς εκτέλεση, β) στις 4-12-2014, η υπ' αριθ. 778/60613/14 παραγγελία αναγκαστικής κατάσχεσης ακινήτων, για το ίδιο ως άνω ποσό οφειλής, η οποία δόθηκε σε δικαστικό επιμελητή Πρωτοδικείου Λάρισας για εκτέλεση.

Ο φορολογούμενος προσήλθε στη Δ.Ο.Υ. στις 11-12-2014 και προέβη σε τακτοποίηση των ως άνω ληξιπρόθεσμων οφειλών του (ληξιπρόθεσμων έως την 1η-10-2014), με ρύθμιση τμηματικής καταβολής σε 72 δόσεις, βάσει των διατάξεων του άρθρου 51 του ν. 4305/2014, με ταυτόχρονη καταβολή της πρώτης δόσης. Επίσης, τις οφειλές που κατέστησαν ληξιπρόθεσμες μετά την 1η-10-2014, τις υπήγαγε στην πάγια ρύθμιση τμηματικής καταβολής 12

δόσεων σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπαρ. Α2 της παρ. Α του άρθρου πρώτου του ν.4152/2013, στις 22-1-2015, με καταβολή πρώτης δόσης στις 26-1-2015.

2. Αμέσως μετά την κατά τα άνω ρύθμιση των χρεών, στις 16-2-2015, κοινοποιήθηκε στον τρίτο η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, επί της οποίας ο τρίτος προέβη σε θετική δήλωση και καταβάλλει το μηνιαίο ποσό, σύμφωνα με τη δήλωσή του, ύψους 4.374,00 ευρώ ανά μήνα, το οποίο πιστώνεται σε δόσεις της ρύθμισης του ν. 4305/2014 (στην οποία έχουν υπαχθεί όλες οι οφειλές που συμπεριλαμβάνονται στα κατασχετήρια). Ακολούθησαν οι υπ' αριθ. πρωτ. 10627/27-2-2015, 13268/16-3-2015 και 14936/24-3-2015 αιτήσεις του φορολογουμένου, με τις οποίες ζήτησε την ανάκληση- άρση των ως άνω μέτρων αναγκαστικής είσπραξης και την επιστροφή των ποσών που αποδόθηκαν, βάσει της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, από τον τελευταίο, καθώς τα μέτρα λήφθηκαν μετά την ρύθμιση των οφειλών του και κατά παράβαση των διατάξεων των ν. 4305/2014 και 4152/2013 περί αναστολής της λήψης μέτρων αναγκαστικής είσπραξης, για όσο χρονικό διάστημα ο φορολογούμενος παραμένει ενήμερος στη ρύθμιση.

3. Κατόπιν των ανωτέρω, η Δ/ση Εισπραξεων, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κατασχετήρια σε βάρος του αιτούντος επιδόθηκαν μετά την υπαγωγή των χρεών, για τα οποία αυτά εκδόθηκαν, στη ρύθμιση του ν. 4305/2014, ενώ οι σχετικές παραγγελίες κατασχέσεων είχαν εκδοθεί και σταλεί προς εκτέλεση πριν την υπαγωγή των χρεών σε ρύθμιση, προβληματίζεται εάν οι εν λόγω κατασχέσεις είναι νόμιμες, οπότε τα αποδιδόμενα ποσά θα πιστώνονται όπως ορίζεται στην παρ.16 του άρθρου 51 του ως άνω νόμου, εφόσον δε γίνει δεκτό ότι κατασχέσεις δεν είναι νόμιμες, οπότε συντρέχει λόγος άρσης αυτών, προβληματίζεται περαιτέρω εάν συντρέχει περίπτωση συμψηφισμού του επιστρεπτέου ποσού με υφιστάμενες οφειλές, κατά τις κείμενες διατάξεις, ή αν, λόγω της φύσης του ως προϊόντος αναγκαστικής είσπραξης, αυτό δεν δύναται να συμψηφιστεί.

Νομοθετικό πλαίσιο

4. Στο **άρθρο 51 του ν. 4305/2014** (Α' 237), όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή του με το ν. 4336/2015, ορίζεται ότι:

«1. Για οφειλέτες με βεβαιωμένες και ληξιπρόθεσμες οφειλές στη Φορολογική Διοίκηση, έως την 1η Οκτωβρίου 2014, σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (εφεξής Κ.Φ.Δ.) και τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (εφεξής Κ.Ε.Δ.Ε.), δύναται να διενεργείται ρύθμιση τμηματικής καταβολής, με απαλλαγή κατά ποσοστό από τις προσαυξήσεις, τους τόκους και τα πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής που τις επιβαρύνουν, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, ως ακολούθως: α)... β) ... γ)... δ).... ε)... στ)... ζ) Έως εβδομήντα δύο (72) μηνιαίες δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%). η) Έως εκατό (100) μηνιαίες δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%).

2. Στη ρύθμιση της προηγούμενης παραγράφου δύνανται να υπαχθούν κύριες ληξιπρόθεσμες οφειλές φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, κατόπιν αίτησης, η οποία υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Μαρτίου 2015. Οι οφειλέτες του προηγούμενου εδαφίου προκειμένου να υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου, πρέπει να έχουν υποβάλει τις προβλεπόμενες από το νόμο φορολογικές δηλώσεις, καθώς και να είναι φορολογικά ενήμεροι καθ' όλη τη διάρκεια της ρύθμισης.....

13. Η υπαγωγή και συμμόρφωση στη ρύθμιση τμηματικής καταβολής παρέχει στον οφειλέτη τα ακόλουθα ευεργετήματα: α)....., β)....,

γ) αναστέλλεται η λήψη αναγκαστικών μέτρων και η συνέχιση της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης. Οι ήδη επιβληθείσες κατασχέσεις στα χέρια τρίτων αίρονται μετά από αίτηση του οφειλέτη, αφού εξοφληθεί το 50% της αρχικής βασικής ρυθμιζόμενης οφειλής. Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να εξετάζει αίτημα περιορισμού κατασχέσεων εις χείρας τρίτων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 30 του Κ.Ε.Δ.Ε., δ)...

14. Η Φορολογική Διοίκηση προβαίνει σε συμψηφισμό των χρηματικών απαιτήσεων του οφειλέτη κατά του Δημοσίου και μέχρι την κάλυψη του ποσού που αντιστοιχεί στο 1/7 των εναπομεινανσών δόσεων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 83 του Κ.Ε.Δ.Ε. και μετά τη συμμόρφωση του οφειλέτη στη ρύθμιση τμηματικής καταβολής που του χορηγήθηκε.

15. Η Φορολογική Διοίκηση διατηρεί το δικαίωμα και μετά τη συμμόρφωση του οφειλέτη στη ρύθμιση τμηματικής καταβολής που του χορηγήθηκε:

α) Να εγγράφει υποθήκη σε περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, των συνυπόχρεων προσώπων ή των εγγυητών, εφόσον η οφειλή δεν είναι ασφαλισμένη,

β) να μην χορηγεί αποδεικτικό ενημερότητας για μεταβίβαση ακινήτου ή σύσταση εμπραγμάτου δικαιώματος επ' αυτού, στα πρόσωπα της περίπτωσης α', ακόμη και αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις χορήγησης αυτού, εφόσον η οφειλή δεν είναι ασφαλισμένη,

γ) να παρακρατεί μέρος της χρηματικής απαίτησης του οφειλέτη κατά τρίτων προσώπων για την είσπραξη της οποίας ζητείται αποδεικτικό ενημερότητας και μέχρι την κάλυψη του 1/7 της υπολειπόμενης ρυθμισμένης οφειλής

16. Τα ποσά που εισπράττονται από παρακράτηση λόγω της χορήγησης αποδεικτικού ενημερότητας ή κατόπιν αυτεπάγγελτου συμψηφισμού, καλύπτουν δόση ή δόσεις της χορηγηθείσας ρύθμισης, εφόσον δεν πιστώνονται διαφορετικά. Ομοίως, τα αποδιδόμενα ποσά από πράξεις εκτέλεσης, λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη δόσης ή δόσεων της χορηγηθείσας ρύθμισης, εφόσον εισπράττονται κατά τη διάρκεια αυτής και δεν πιστώνονται σε άλλες οφειλές που δεν έχουν ρυθμιστεί ή πιστώνονται διαφορετικά κατά τις κείμενες διατάξεις».

5. Στα άρθρα 9, 30 και 83 του ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (Α' 90) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 9

«Τα αναγκαστικά μέτρα που εφαρμόζονται για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων είναι τα εξής:

1) Κατάσχεση κινητών, είτε στα χέρια του οφειλέτη είτε κινητών και απαιτήσεών του, εν γένει, στα χέρια τρίτου.

2) Κατάσχεση ακινήτων.

Η χρήση των αναγκαστικών αυτών μέτρων εναπόκειται στην κρίση του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ή του Τελωνείου που είναι βεβαιωμένο το έσοδο, ο οποίος μπορεί να τα λάβει σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, είτε αθροιστικά είτε καθένα χωριστά κατά την ελεύθερη κρίση του. Τα αναγκαστικά μέτρα του άρθρου αυτού, καθώς και τα μέτρα του προηγούμενου άρθρου, μπορεί να λαμβάνονται είτε αθροιστικά είτε καθένα ξεχωριστά για έναν ή περισσότερους οφειλέτες και από το διοικητικό όργανο που ορίζεται με

απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως....»

Άρθρο 30

«1. Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτων των εις χείρας αυτών ευρισκομένων χρημάτων, καρπών και άλλων κινητών πραγμάτων του οφειλέτου του Δημοσίου ή των οφειλομένων εν γένει προς αυτό, ενεργείται υπό του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου διά κατασχετηρίου εγγράφου μη κοινοποιουμένου εις τον οφειλέτην, περιέχοντος δε:

- α) το όνομα, επώνυμον, όνομα πατρός του οφειλέτου,
- β) το ονοματεπώνυμον του τρίτου εις χείρας του οποίου επιβάλλεται η κατάσχεσις,
- γ) πίνακα χρεών του οφειλέτου και δ) χρονολογίαν και υπογραφή του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου.

2. Διά του κατασχετηρίου εγγράφου προσκαλείται ο τρίτος όπως τα μεν υπ' αυτού εις τον οφειλέτην του Δημοσίου οφειλόμενα χρήματα, καταθέση εντός οκτώ ημερών εις το Δημόσιον Ταμείον, τα δε παρ' αυτώ ευρισκόμενα κινητά πράγματα παραδώση εις τον εν τω κατασχετηρίω οριζόμενον συμβολαιογράφον ή φύλακα, εφαρμοζομένων περαιτέρω των εν άρθροις 14 - 19 και επόμενα του παρόντος Ν. Διατάγματος οριζόμενα...

3. Από της ημέρας κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου εις τον τρίτον δεν δύναται ούτος να αποδώση προς τον οφειλέτην του Δημοσίου τα κατασχεθέντα χρήματα ή πράγματα ουδέ δύναται να συμφηφίση προς ανταπαιτήσεις του μεταγενεστέρας της κατασχέσεως, της κατασχέσεως επιφερούσης τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικά εκχωρήσεως.

4. Η κατάσχεση μπορεί να περιοριστεί σε μικρότερο ποσό ή ποσοστό, μετά από αιτιολογημένη απόφαση εκείνου που την επέβαλε

5. Εάν η αξία των κατασχεθέντων κινητών πραγμάτων δεν υπερβαίνει το ποσόν των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, πάσα άλλη μεταγενεστέρα κατάσχεσις, πλην των υπό του Δημοσίου και δια τα προς αυτό οφειλόμενα ποσά επιβαλλομένων, είναι αυτοδικαίως άκυρος.

Άρθρο 83

«1. Βέβαιη και εκκαθαρισμένη χρηματική απαίτηση του οφειλέτη κατά του Δημοσίου, η οποία αποδεικνύεται με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή δημόσιο έγγραφο, συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη αυτού προς το Δημόσιο.

2. Ο συμψηφισμός προτείνεται με δήλωση του οφειλέτη που υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ., η οποία είναι αρμόδια για την είσπραξη του χρέους. Ο συμψηφισμός μπορεί να ενεργείται και αυτεπάγγελα, με πράξη του προϊσταμένου της ίδιας υπηρεσίας, εφόσον από τα υπάρχοντα στοιχεία αποδεικνύεται η απαίτηση του οφειλέτη. Απαίτηση του Δημοσίου παραγεγραμμένη αντιτάσσεται σε συμψηφισμό για μια τριετία από τη συμπλήρωση της παραγραφής. Η δήλωση του οφειλέτη για συμψηφισμό της απαίτησης κατά του Δημοσίου ή το έγγραφο του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. για αυτεπάγγελο συμψηφισμό κοινοποιείται στην εκκαθαρίζουσα την απαίτηση υπηρεσία, η οποία υποχρεούται σε άμεση απόδοση του συμψηφισθέντος ποσού. 3....

4. Με το συμψηφισμό οι αμοιβαίες απαιτήσεις αποσβένονται από την ημερομηνία που συνυπήρξαν και κατά το μέρος που καλύπτονται, με την επιφύλαξη των άρθρων 89 και 94 του ν. 2362/1995 (Φ Ε Κ 247 Α').

5. Αναστολή είτε του νόμιμου τίτλου βεβαίωσης ή είσπραξης είτε της ταμειακής βεβαίωσης είτε των πράξεων διοικητικής εκτέλεσης, από το νόμο ή βάσει απόφασης δικαστηρίου ή διοικητικού οργάνου, δεν εμποδίζει τη διενέργεια του συμψηφισμού¹.

6. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η ειδικότερη διαδικασία, με την τήρηση των οποίων εξαιρούνται από τον αυτεπάγγελο συμψηφισμό χρηματικές απαιτήσεις του οφειλέτη έναντι του Δημοσίου με βεβαιωμένα αλλά μη Ληξιπρόθεσμα χρέη του προς το Δημόσιο.

7. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα.»

Ερμηνεία των διατάξεων

Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγονται, κατά την ομόφωνη γνώμη των μελών της Ολομέλειας, τα ακόλουθα :

6. Με τις διατάξεις του ν.δ. 356/1974 «Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων» (Κ.Ε.Δ.Ε.), όπως ισχύει, καθορίζονται ως αναγκαστικά μέτρα για την

¹ Η παρ.5 προστέθηκε με την παρ.9 του άρθρου 7 του Ν. 4224/2013 (Α' 288) με ημερομηνία ισχύος την 1.1.2014 και οι παρ. 5 και 6 αναριθμήθηκαν σε 6 και 7

είσπραξη των δημοσίων εσόδων, κατά των οφειλετών του Δημοσίου, η κατάσχεση κινητών στα χέρια του οφειλέτη, η κατάσχεση κινητών και απαιτήσεων στα χέρια τρίτου και η κατάσχεση ακινήτων. Η χρήση των μέτρων αυτών εναπόκειται στην κρίση του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ., στην οποία είναι βεβαιωμένο το έσοδο, ο οποίος μπορεί να τα λάβει, σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου Κώδικα, είτε αθροιστικά είτε καθένα χωριστά κατά την ελεύθερη κρίση του.

7. Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 30 παρ. 1 του ΚΕΔΕ συνάγεται ότι προϋπόθεση της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου είναι η σύνταξη κατασχετηρίου εγγράφου από τον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., που κοινοποιείται στον τρίτο και όχι στον οφειλέτη. Με το κατασχετήριο έγγραφο προσκαλείται ο τρίτος να καταθέσει τα χρήματα που οφείλει στον οφειλέτη του Δημοσίου στο Δημόσιο Ταμείο εντός οκτώ ημερών. Από την ημέρα κοινοποίησης του κατασχετηρίου στον τρίτο, αυτός δεν δύναται να αποδώσει στον οφειλέτη του Δημοσίου τα κατασχεθέντα χρήματα, διότι η κατάσχεση επιφέρει τα αποτελέσματα αυτοδίκαιης αναγκαστικής εκχώρησης. Η κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο αποτελεί συστατικό στοιχείο της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου και χωρίς αυτή η κατάσχεση είναι ανυπόστατη, γι' αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επιβλήθηκε κατάσχεση στα χέρια τρίτου χωρίς να κοινοποιηθεί το κατασχετήριο έγγραφο στον τρίτο, αφού η κοινοποίηση αυτή αποτελεί το μοναδικό και αποκλειστικό τρόπο επιβολής της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου κατά τα άρθρα 30 επ. του ΚΕΔΕ (ΑΠ 1162/2013, 1383/2012, 884/2010 Βασίλειος Παπαχρήστου, Διοικητική Εκτέλεση, εκδ. 1987, σελ. 297, Μπρίνιας Διοικητική Εκτέλεση, τόμος Β' εκδ. 1987 σελ. 509-511, Τζίφρας, Διοικητική Εκτέλεση 1976, σελ. 39-40).

8. Από τις διατάξεις του άρθρου 83 του ΚΕΔΕ σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 440 επ. του ΑΚ, συνάγεται ότι ο συμψηφισμός συνιστά διαπλαστικό δικαίωμα των μερών και από το χρονικό σημείο, που οι αντίθετες απαιτήσεις συναντηθούν και συντρέχουν οι προϋποθέσεις του συμψηφισμού, κάθε μέρος έχει δικαίωμα να επιφέρει απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων με δήλωσή του, η οποία συνιστά δεσμευτική διάπλαση των έννομων σχέσεων αυτών. Περαιτέρω, οι υποκείμενες σε συμψηφισμό απαιτήσεις πρέπει να είναι ομοειδείς κατά αντικείμενο. Ομοειδείς είναι οι απαιτήσεις των οποίων τα

αντικείμενα έχουν τα ίδια γνωρίσματα, όπως οφειλή χρημάτων και από τα δύο μέρη, ανεξάρτητα από τις ενοχές από τις οποίες απορρέουν και το ομοειδές κρίνεται κατά το χρονικό σημείο πρότασης του συμψηφισμού (ΑΠ 435/2015).

9. Με τις διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 4305/2014 παρέχεται η δυνατότητα στον οφειλέτη, που έχει σε βάρος του βεβαιωμένες και ληξιπρόθεσμες οφειλές, σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας και τον Κ.Ε.Δ.Ε., έως την 1^η-10-2014, να υπαχθεί σε ρύθμιση τμηματικής καταβολής, με απαλλαγή κατά ποσοστό από τις προσαυξήσεις, τους τόκους και τα πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής που τις επιβαρύνουν κατά νόμο, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις εν λόγω διατάξεις. Συγχρόνως, στην παρ.13 του ως άνω άρθρου 51, ορίζεται ότι η υπαγωγή και η συμμόρφωση στη ρύθμιση τμηματικής καταβολής παρέχει στον οφειλέτη, μεταξύ άλλων, το ευεργέτημα της αναστολής λήψης αναγκαστικών μέτρων και συνέχισης της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης, ενώ ειδικά οι επιβληθείσες μέχρι την ημερομηνία υπαγωγής στη ρύθμιση κατασχέσεις στα χέρια τρίτων αίρονται, μετά από αίτηση του οφειλέτη, αφού εξοφληθεί το 50% της αρχικής βασικής ρυθμιζόμενης οφειλής (παρ.13 περ. γ'). Η Φορολογική Διοίκηση προβαίνει σε συμψηφισμό των χρηματικών απαιτήσεων του οφειλέτη κατά του Δημοσίου και μέχρι την κάλυψη του ποσού που αντιστοιχεί στο 1/7 των εναπομεινασών δόσεων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 83 του Κ.Ε.Δ.Ε. και μετά τη συμμόρφωση του οφειλέτη στη ρύθμιση τμηματικής καταβολής που του χορηγήθηκε (παρ.14).

Σε κάθε περίπτωση τα αποδιδόμενα ποσά από τις επιβληθείσες κατασχέσεις στα χέρια τρίτων, καθώς και από άλλες πράξεις εκτέλεσης (π.χ. απόδοση πλειστηριάσματος) θα πιστώνονται στις δόσεις της χορηγηθείσας ρύθμισης, εφόσον εισπράττονται κατά τη διάρκεια αυτής και δεν πιστώνονται σε άλλες οφειλές που δεν έχουν ρυθμιστεί ή πιστώνονται διαφορετικά κατά τις κείμενες διατάξεις (παρ.16).

Έτσι, με βάση τις εν λόγω διατάξεις, για οφειλές που έχουν υπαχθεί σε πρόγραμμα ρύθμισης και ο οφειλέτης συμμορφώνεται με το πρόγραμμα αυτής και εφόσον έχει ελεγχθεί η συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων υπαγωγής και διατήρησής του, δεν επιτρέπεται η λήψη αναγκαστικών μέτρων, όπως π.χ. κατάσχεση στα χέρια τρίτου, κατάσχεση κινητών ή ακινήτων, ή η

συνέχιση της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως π.χ. η έκδοση προγράμματος πλειστηριασμού ακινήτου. Περαιτέρω, οι επιβληθείσες μέχρι την ημερομηνία υπαγωγής στη ρύθμιση κατασχέσεις στα χέρια τρίτων αίρονται, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι προϋποθέσεις που ορίζονται σ' αυτές, ενώ η φορολογική διοίκηση δύναται να εξετάζει αίτημα περιορισμού κατασχέσεων στα χέρια τρίτων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 30 του ΚΕΔΕ. Λοιπές επιβληθείσες κατασχέσεις στα χέρια τρίτων για τις οποίες δεν συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις δεν αίρονται.

10. Περαιτέρω, κατά τη συζήτηση μεταξύ των μελών της Ολομέλειας, σχετικά με το ζήτημα, εάν είναι ισχυρή και παράγει έννομες συνέπειες η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, της οποίας το κατασχετήριο έγγραφο συντάχθηκε πριν από την υπαγωγή στη ρύθμιση του ν. 4305/2014 των χρεών οφειλέτη του Δημοσίου, επιδόθηκε, όμως, στον τρίτο κατά το χρόνο της αναστολής του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης γ' της παρ.13 του άρθρου 51 του ως άνω νόμου, διατυπώθηκαν δύο (2) γνώμες:

Η γνώμη της **πλειοψηφίας**, που απαρτίστηκε από τους Μιχαήλ Απέσσο, Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ., Βασιλική Δούσκα, Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ., Στέφανο Δέτση, Σπυρίδωνα Παπαγιαννόπουλο, Παναγιώτη Παναγιωτουνάκο, Ευγενία Βελώνη, Ανδρέα Ανδρουλιδάκη, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Αλέξανδρο Ροϊλό, Αδαμαντία Καπετανάκη, Αθηνά Αλεφάντη, Ελένη Πασαμιχάλη και Χρήστο Μητκίδη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι δεκατρείς - 13), δέχθηκε τα εξής:

Έννομη συνέπεια της υπαγωγής του οφειλέτη στη ρύθμιση του άρθρου 51 του ν.4305/2014 συνιστά η αναστολή της λήψης αναγκαστικών μέτρων και της συνέχισης της τυχόν αρξαμένης διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης, σε εφαρμογή της παρ. 13 περ. γ' του ως άνω άρθρου. Με δεδομένο δε ότι, στην περίπτωση του ερωτήματος, η κοινοποίηση του κατασχετηρίου, που είχε συνταχθεί πριν από την υπαγωγή του οφειλέτη στη ρύθμιση των χρεών του, κατά τις διατάξεις του αρθρ. 51 του ν. 4305/2014, έγινε μετά από την επίτευξη της ρύθμισης και την μέχρι τούδε συμμόρφωση του οφειλέτη προς αυτήν, δηλαδή η κατάσχεση εις χείρας τρίτου συντελέστηκε σε χρόνο κατά τον οποίο υπήρχε αναστολή εκ του νόμου της λήψης αναγκαστικών μέτρων, η κατά τα ως άνω επιβολή της κατάσχεσης συντελέστηκε αντίθετα προς την ισχύουσα

αναστολή και για αυτόν τον λόγο δεν είναι νόμιμη, δεν παράγει έννομες συνέπειες και η Διοίκηση οφείλει να την άρει.

11. Η γνώμη της **μειοψηφίας**, που απαρτίστηκε από τους Αλέξανδρο Καραγιάννη και Ανδρέα Χαρλαύτη, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ., Κωνσταντίνο Χαραλαμπίδη, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριο Χανή, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αγγελική Καστανά, Χριστίνα Διβάνη, Διονύσιο Χειμώνα και Βασιλική Παπαθεοδώρου, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψηφοί έντεκα - 11), προς την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια Πάρεδρος Εμμανουέλα Πανοπούλου (γνώμη χωρίς ψήφο), δέχθηκε τα εξής:

Ενόψει του όλου συστήματος των ακυροτήτων που διέπει τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΠολΔ) και της διοικητικής εκτέλεσης (ΚΕΔΕ, Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας), ακόμη και όταν συντρέχουν πλημμέλειες της εκτελεστικής διαδικασίας, οι πράξεις εκτελέσεως δεν καθίστανται αυτοδικαίως άκυρες, αλλά είναι δυνητικά ακυρώσιμες με διαπλαστική δικαστική απόφαση, κατόπιν προσβολής αυτών με ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ ή του άρθρου 217 του ΚΔΔ, ασκουμένη κατά στάδια και εντός συγκεκριμένων αποκλειστικών δικονομικών προθεσμιών (βλ. άρθρα 934 ΚΠολΔ και 220, 224 παρ.3 ΚΔΔ). Αν η εκάστοτε προβλεπόμενη προθεσμία προσβολής παρέλθει άπρακτη, τότε επέρχεται έκπτωση από το δικαίωμα προσβολής και ακύρωσης της σχετικής πράξης, η οποία πλέον καθίσταται απρόσβλητη, παράγουσα πλήρως τα έννομα αποτελέσματα αυτής (Ολομ ΝΣΚ 191/2014, 185/2014, 426/2000, ΑΠ 1194/2013, 819/2013, 477/2013, 1232/2012, 169/2012, 1538/2008).

Ωστόσο, δεν αποκλείεται η παρεμπόπτουσα κρίση κατά τη διάρκεια τακτικής δίκης ως προς την ακυρότητα οποιασδήποτε πράξης για την οποία δεν ασκήθηκε ανακοπή, μόνο όμως προς θεμελίωση δικαιώματος αποζημίωσης του καθ' ου η εκτέλεση. Είναι, λοιπόν, δυνατή η άσκηση αναγνωριστικής ή καταψηφιστικής αγωγής με αίτημα την αποζημίωση για την παράνομη επίσπευση της εκτέλεσης, η οποία δεν μπορεί πλέον να προσβληθεί, συντρέχοντων των όρων του ουσιαστικού δικαίου, χωρίς όμως κατά τη διάρκεια της σχετικής δίκης να είναι δυνατό να αμφισβητηθεί το κύρος της αναγκαστικής εκτέλεσης (ΑΠ 819/2013).

Ενόψει των ανωτέρω, είναι βεβαίως αληθές ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, με την επιβληθείσα εις χείρας του τρίτου κατάσχεση, η οποία δεν προσβλήθηκε με ανακοπή, ενόψει και της εμπρόθεσμης θετικής δήλωσης του τρίτου, εκπληρώθηκε ο σκοπός της και επήλθε, ως εκ τούτου, *ex lege* εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης στο κατασχόν Δημόσιο. Και τούτο, ανεξάρτητα από τη συνδρομή λόγου ακυρότητας αυτής, ως επιβληθείσας, δηλαδή, κατά το χρόνο που δυνάμει ειδικής διάταξης νόμου (άρθρο 51 παρ.13 περ. γ' του ν. 4305/2014) ίσχυε αναστολή λήψης αναγκαστικών μέτρων. Ωστόσο, συντρέχει εν προκειμένω περίπτωση άρσης της επιβληθείσας κατάσχεσης και απόδοσης του κατασχεθέντος στον καθού, με βάση την αρχή της χρηστής διοίκησης, σε συνδυασμό και προς το γεγονός ότι, όπως προαναφέρθηκε, η μη άσκηση ανακοπής δεν εμποδίζει την άσκηση αναγνωριστικής ή καταψηφιστικής αγωγής κατά του Δημοσίου από τον καθού η κατάσχεση, με αίτημα την αποζημίωση για την παράνομη επίσπευση της εκτέλεσης, ενόσω υπήρχε αναστολή λήψης αναγκαστικών μέτρων.

12. Περαιτέρω, η Ολομέλεια, ομόφωνα, γνωμοδοτεί, ότι όσον αφορά τα ποσά, τα οποία έχουν μέχρι τούδε εισπραχθεί από το Δημόσιο, από την ανωτέρω κατάσχεση εις χείρας τρίτου, τούτο θα προβεί σε συμψηφισμό αυτών και μέχρι την κάλυψη του ποσού που αντιστοιχεί στο 1/7 των δόσεων που έχουν απομείνει, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 14 του άρθρ. 51 του ν. 4305/2014, σε συνδυασμό με την παρ. 5 του άρθρ. 83 του ΚΕΔΕ, όπως ισχύει, στην οποία ορίζεται ότι η αναστολή (του νομίμου τίτλου βεβαίωσης, της είσπραξης, της ταμειακής βεβαίωσης, είτε πράξεων διοικητικής εκτέλεσης από το νόμο ή βάσει απόφασης δικαστηρίου ή διοικητικού οργάνου) δεν εμποδίζει τη διενέργεια συμψηφισμού.

Απάντηση

13. Ενόψει όλων των ανωτέρω, η Α' Τακτική Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδοτεί α) κατά πλειοψηφία, ότι η επιβληθείσα κατάσχεση εις χείρας τρίτου μετά από την υπαγωγή του οφειλέτη σε ρύθμιση των χρεών του προς το Δημόσιο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 4305/2014, δηλαδή σε χρόνο κατά τον οποίο υπήρχε αναστολή εκ του νόμου της λήψης αναγκαστικών μέτρων (περ. γ' παρ. 13 άρθρ. 51 ν. 4305/2014), συντελέσθηκε αντίθετα προς την κατά τα ανωτέρω ισχύουσα αναστολή και για

το λόγο αυτό δεν είναι νόμιμη, δεν παράγει έννομες συνέπειες και οφείλει η Διοίκηση να την άρει, β) ομόφωνα ότι, όσον αφορά τα ποσά, τα οποία έχουν μέχρι τούδε εισπραχθεί από την ανωτέρω κατάσχεση εις χείρας τρίτου, το Δημόσιο θα προβεί σε συμψηφισμό αυτών και μέχρι την κάλυψη του ποσού που αντιστοιχεί στο 1/7 των δόσεων που έχουν απομείνει, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.14 του άρθρ. 51 του ν. 4305/2014, σε συνδυασμό με την παρ. 5 του άρθρ. 83 του ΚΕΔΕ, όπως ισχύει.

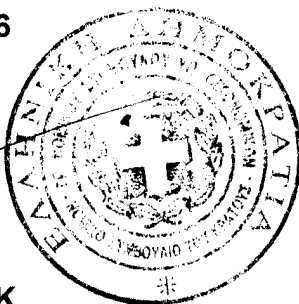
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 18- 10 - 2016

Ο Πρόεδρος

Μιχαήλ Απέσσος

Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Εμμανουέλα Πανοπούλου

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.